

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน
(Mixed Method Research) ซึ่งแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัย
ที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก บุคลากรแผนกทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน
10 คน ได้แก่ บุคลากรแผนกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แขวงหลวงพระบาง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content
Analysis) ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผล
การจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขั้นตอนการ
ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สอบถามบุคลากรแผนกทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
แขวงเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยการแจกแบบสอบถามบุคลากรแผนก
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ละแขวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน
ลาว จำนวน 324 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Stratified Random Sampling)
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ขั้นตอนที่ 2
สอบถามประชาชนเกี่ยวกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการแจก
แบบสอบถามประชาชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 400 คน
ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถามประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และระยะที่ 3 การพัฒนา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อม แล้วนำมาสรุปผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยสามารถสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

1.1 การน่านโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย รองลงมาคือ ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย และด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้

1.2 ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความตระหนักในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรู้คุณค่าและห่วงแหนในสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รองลงมา

คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.4 สัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านอากาศ มีสัมฤทธิ์ผลในระดับมาก รองลงมาคือด้านน้ำและด้านขยะมีสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. การสร้างและพัฒนาตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า อิทธิพลทางตรง (Direct effect) ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนอิทธิพลรวม (Total effect) ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น 1) การจัดสรรงบประมาณในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และ 2) ภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานและด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ เช่น 1) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม และ 2) ควรปรับทัศนคติของประชาชนโดยการให้ความรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น 1) ความร่วมมือภาคประชาชน ภาครัฐบาล และภาคเอกชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม 2) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และให้ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และ 3) การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

1,1 การนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย รองลงมาคือด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย และด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้ ทั้งนี้เนื่องจากสาธารณรัฐประชาธิปไตย ได้มีการพัฒนา สปป.ลาว มาตลอดเวลามาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ 8 ปี ค.ศ. 2016 – 2030 ได้กล่าวย้ำเชิงนโยบายของประเทศว่าการพัฒนาใน สปป.ลาวจะต้องบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ได้ตามเกณฑ์ร้อยละ 95 ของเป้าหมาย แต่ยังคงเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น จึงเป็นที่มาของปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ สปป.ลาว ซึ่งสอดคล้องกับทัศนของ สมบัติ อารังธัญวงศ์ ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญต่อการนำโครงการสำคัญของภาครัฐไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับภาพพจน์ของหน่วยงานของรัฐที่ติดติดกับกฎ ระเบียบและขาดกลไกที่ยืดหยุ่นโดยเฉพาะโครงการที่ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขององค์กร ในส่วนทัศนของ Mountjoy and O'toole (1979, pp.466 – 467) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบปัญหาและอุปสรรคจนกระทั่งนำไปสู่ความล้มเหลว มี 3 ประการ คือ

ประการแรก ถ้ามีทรัพยากรใหม่แต่แนวทางการปฏิบัติคลุมเครือจะต้องจัดการเรื่องการตีความนโยบายให้ชัดเจน และทัศนในการจัดการตีความจะต้องสอดคล้องกับผู้กำหนดนโยบาย ประการที่สอง ถ้ามีทรัพยากรเพียงพอและมีแนวทางการปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจน เป้าประสงค์ส่วนบุคคลภายในองค์การจะมีความสำคัญน้อยลง และการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีทิศทางสอดคล้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายสูงและประการที่สาม ถ้าไม่มีทรัพยากรเพียงพอ และแนวทางการปฏิบัติไม่ชัดเจนสถานการณ์เช่นนี้จำเป็นต้องสร้างกิจกรรมให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสมัครใจที่จะปฏิบัติเพื่อสร้างพลังความมุ่งมั่นในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นมากพอที่จะเอาชนะอุปสรรคเรื่องการขาดแคลนทรัพยากรและแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน ขณะที่ Dunsire (1990, pp. 15 – 27) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ความล้มเหลวจากการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจเกิดจาก: เช่น การเลือกกลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม การเลือกหน่วยปฏิบัติและกลไกในการปฏิบัติไม่เหมาะสมและการเลือกเครื่องมือและวิธีปฏิบัติไม่เหมาะสม ก็จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเมธา

ยุทธนาโยธิน. (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตสัมพันธวงศ์ พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับผลการวิจัยของกานต์ เสกขุนทด (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสนับสนุนการปฏิบัติปัจจัยด้านศักยภาพหน่วยปฏิบัติและความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

1.2 ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความตระหนักในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรู้คุณค่าและห่วงแหนในสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ทั้งนี้เนื่องจากพรรคและรัฐของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและได้ออกนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือ ให้แต่ละกระทรวง กรม แขวง เมืองและชนบ้าน ไปส่งเสริม สนับสนุนภาคประชาชนด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจ เริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ พัฒนาการด้านอารมณ์ความรู้สึกของประชาชนด้านความรู้สึก ด้านทัศนคติ ค่านิยมความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี และพฤติกรรมของประชาชนทั้งการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำเพื่อสร้างความตระหนักของประชาชนภายในประเทศในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับทัศนคติของ Brekler (1986, p. 45) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า ได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มเอียง หรือที่จะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้ Brekler (1986, p. 45) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มเอียง หรือที่จะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ประการที่สอง

อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยมความ
 ตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ และ
 ประการที่สาม พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา
 ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุ
 ปราณี สุวรรณมาลีและนุชนาถ มั่งคั่ง (2560, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความตระหนัก
 ของชุมชนในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้เขตลุ่มน้ำแม่สาตอนบน พบว่า ความตระหนัก
 ในการใช้ทรัพยากรป่าไม้ เช่น ด้านปัญหาทรัพยากรป่าไม้ เช่น การเกิดไฟป่าจากการ
 กระทำของชาวบ้านมีมากขึ้น การบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าเพื่ออยู่อาศัยและทำการเกษตร
 มีมากขึ้นและการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่มากขึ้น กฎระเบียบการใช้ประโยชน์ป่าไม้
 เช่น กฎ ระเบียบของชุมชนมีความชัดเจนและกฎ ระเบียบของชุมชนสามารถควบคุมการใช้
 ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดีและบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด
 มีความเหมาะสม งบประมาณในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ เช่น

หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการดูแลทรัพยากรป่าไม้
 ของชุมชนเพียงพอและเหมาะสม สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุนงบประมาณ
 ในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้เป็นอย่างดีและปัจจุบันงบประมาณในการดูแลจัดการ
 ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนเพียงพอ องค์การที่ดูแลทรัพยากรป่าไม้ เช่น การประสานงาน
 ระหว่างชุมชนองค์กรของรัฐและองค์กรเอกชนมีความเหมาะสมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่ทำ
 หน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้มีจำนวนเพียงพอและมีบทบาทที่เหมาะสม และพฤติกรรม
 ในการใช้ทรัพยากรป่าไม้ เช่น ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการอนุรักษ์ป่าไม้ และ
 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมฤดี
 นิโครวัฒน์ยิ่งยง (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความตระหนักในการใช้บรรจุ
 ภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า ระดับความตระหนักในการใช้บรรจุภัณฑ์
 ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำมาจำแนกเป็นรายด้าน
 พบว่า ความตระหนักมากที่สุดในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยอยู่ในระดับมากที่สุด
 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก ด้านการปลูกจิตสำนึกอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางและด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
 ตามลำดับ

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ใน
 ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังพบปัญหาของการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนตั้งแต่ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน สืบเนื่องมาจากขาดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และยานพาหนะในการปฏิบัติการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมฤดี นิโครัตน์ ยั่งยืน (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความตระหนักในการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางและด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ศุภณีย์ดิเรก ชัยนาม (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: เขตเทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) มีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์และ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับและสอดคล้องกับผลการวิจัยของพนิกุล ชุ่ยสกุล (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านวังสูง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านวังสูงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับต่ำ โดยอายุ สถานภาพทางสังคม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการให้คุณค่าต่อทรัพยากรป่าไม้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และปัจจัยส่วนบุคคลในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ สมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านวังสูง ขาดการรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากทางชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านวังสูงและหน่วยงานภาครัฐยังไม่ทั่วถึงและขาดการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือ ควรสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกชมรมเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ โดยการสนับสนุนของชมรม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สมาชิกชมรมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างทั่วถึง หาช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สมาชิกชมรมเข้าถึงและสนใจเพื่อให้สมาชิกชมรมรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รจนา น้อยปลูก (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ และ 3) การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 สัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านอากาศ มีสัมฤทธิ์ผลในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านน้ำมีสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลาง ด้านอากาศ มีสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลางและด้านขยะตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมหรือระดับของความมากหรือน้อยของการบรรลุเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมตามตัวชี้วัดอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี อัมไพ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการบริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านกระบวนการให้บริการ เบญจวรรณ บุญรัตน์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชนชายแดนไทย-ลาว พบว่า การกำหนดมาตรการภาครัฐเกี่ยวกับการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม ได้แก่ 1) การให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) การสร้างจิตสำนึกแห่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการทำให้บุคคล เห็นคุณค่าและตระหนักในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ รวมทั้งผลกระทบจากการทำกิจกรรมที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการสร้างจิตสำนึก โดยการให้การศึกษา

2. การสร้างและพัฒนาตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า อิทธิพลทางตรง (Direct effect) ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน อิทธิพลรวม (Total effect) ได้แก่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม หรือระดับของความมากหรือน้อยของการบรรลุเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ซึ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมตามตัวชี้วัดอาเซี่ยนด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกานต์ เสกขุนทด (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าสมการพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ เขียนในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้ $y = 1.360 + .673X10 + .410X7 + .217X9 + .170X2 + .117X12 + .098X8 + .066X3 - .055X1$ จากสมการแสดงว่า เมื่อเพิ่มหรือลดการบริหารจัดการในหน่วยปฏิบัติ การพัฒนาบุคลากร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร) ความสอดคล้องของแนวปฏิบัติ ระบบการทำงาน โครงสร้างองค์การ มาตรฐานนโยบายจะมีผลทำให้ความสำเร็จของการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติเพิ่มหรือลดในทิศทางเดียวกัน และเมื่อเพิ่มหรือลดวัตถุประสงค์นโยบายจะมีผลทำให้ความสำเร็จของการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติเพิ่ม หรือลดในทิศทางตรงกันข้ามและ $y = .803 + .800ORG + .192POL + .167SUP$ จากสมการแสดงว่า เมื่อเพิ่มหรือลดปัจจัยศักยภาพหน่วยปฏิบัติ ปัจจัยสภานโยบาย และปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานจะมีผลทำให้ความสำเร็จของการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติเพิ่มหรือลดในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัมปนาท พรพรมวิริจ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง

ประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ตัวแปร ได้แก่ สิ่งแวดล้อม การสนับสนุนและทรัพยากรธรรมชาติและ 3) ปัจจัยการพัฒนาชุมชน มี 2 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพในชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าว สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร้อยละ 54.20 (Adjusted R² = 0.542) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี อำไพ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ความรู้ของประชาชนในการจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร โดยมีค่าสหสัมพันธ์ ($r = .572$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความรู้ของประชาชนด้าน ความหมายและประเภทของขยะ การคัดแยกขยะ ประโยชน์และโทษของขยะและการกำจัดขยะมีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น 1) การจัดสรรงบประมาณในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และ 2) ภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานและ

3.2 ด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ เช่น 1) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม และ 2) ควรปรับทัศนคติของประชาชนโดยการให้ความรู้

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น 1) ความร่วมมือภาคประชาชน ภาครัฐบาลและภาคเอกชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม 2) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และให้ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมและ 3) การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังกล่าวไว้ข้างต้น

(2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำนโยบายโฉมชุมชนไปปฏิบัติการศึกษาเรื่อง “การนำนโยบายโฉมชุมชนไปปฏิบัติ” พบว่า แนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้นโยบายโฉมชุมชนสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นมีดังต่อไปนี้

1) การสร้างความชัดเจนในนโยบายโดยการจำกัดขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายและการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน 2) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน 3) การจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายโฉมชุมชนโดยตรงโดย 4) การกำหนดกฎหมายขึ้นมารองรับการนำนโยบายโฉมชุมชนไปปฏิบัติ และ 5) การสร้างแรงจูงใจในการทำงานและการสร้างความผูกพันในเป้าหมายของนโยบาย ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องได้รับการสนับสนุนทางการเมืองทั้งจากฝ่ายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยวิจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ควรนำผลการวิจัยที่พบจากการศึกษาด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย ด้านความชัดเจนของ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย และด้านการสื่อสารระหว่าง องค์กรและการบังคับใช้ โดยใช้วิธีการฝึกอบรม ศึกษาดูงานและการวัดและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง การกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างองค์กร

1.2 ควรนำผลการวิจัยที่พบจากการศึกษาด้านความตระหนักในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรู้คุณค่าและห่วงแหน ในสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และด้านการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ โดยการให้ความรู้ต่อบุคลากรและสร้างจิตสำนึกในองค์กรด้วยการปลูกต้นไม้ บริเวณสำนักงาน

1.3 ควรนำผลการวิจัยที่พบจากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

โดยการสร้างทีมงานประสานงานหรือระดมความคิดเห็นร่วมกันทุก ๆ วันเพื่อส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.4 ควรนำผลการวิจัยที่พบจากการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับปานด้านน้ำและด้านขยะมีสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลาง สัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้วิธีการฝึกอบรม ศึกษาดูงานและการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างองค์การด้านสิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ควรมีการนำตัวแบบที่ได้ไปศึกษาเปรียบเทียบการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในแขวงอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมมะสิทธิผลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.3 ควรมีการศึกษาการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของภาคประชาชนที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว